

krat pritožujejo na višja upravna oblastva, češ da ne dobe podpore. Pri tem imajo sitnosti oblastva z občinami vred, prizadeti so pa tudi reveži. Radi tega prosimo občine, naj v takih primerih napram revnim občanom, čeprav v občini nimajo domovinske pravice, toda so pomoči res potrebni, postopajo po § 22. zakona o občinah, ki v takih primerih predvideva najnujnejšo podporo. Na ta način ne bo v tem pogledu nepotrebnih pritožb na višja upravna oblastva.

Občni zbor Društva za varstvo deklet. V Mariboru je na delu Društvo za varstvo deklet. Namen društva je, da skrbi po možnosti za revna dekleta, ki pridejo v mesto, da bi si poiskala službo. Društvo ima svoj dom na Slomškovem trgu in ga oskrbuje z veliko požrtvovalnostjo s. Matilda Mohorko. Letošnji občni zbor je pokazal, da je nudila ta potrebna socialna ustanova revnim dekletom v 200 primerih brezplačno prehrano in stanovanje. Ostale so plačale le nizko oskrbnino. Skupno je bilo 2949 nočnih, 2873 zajtrkov, 5872 kosil in 2778 večerij. Stalno so v oskrbi štiri dekleta proti malemu plačilu. Ena iz mnogostevilne družine je v brezplačni oskrbi ter obiskuje šolo. Eni se je dalo brezobrestno posojilo za sprejem v enoletni gospodinjski tečaj, drugi je bil plačan dvomesečni kuharski tečaj. V društveni dvorani je bilo 108 raznih sestankov deklet s predavanji. Društvo poklanja razni dobrotniki podporo in največ prispevati k vzdrževanju banska uprava in mariborska mestna občina.

Stari kovanci po 1 din so že izgubili lastnost plačilnega sredstva in jih zamenjujejo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, ko izgube svojo vrednost. — **Stari srebrniki po 50 din** tudi ne veljajo več in jih zamenjajo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, nakar izgube vrednost kot denar (kovinska vrednost pa je mnogo manjša). — **Stari srebrniki po 20 din** so tudi že izgubili veljavo. Narodna banka ter poštni in davčni uradi pa jih zamenjajo še do 1. septembra. — **Stari kovanci po 2 din in po 50 par** pa ostanejo v prometu kot zakonito plačilno sredstvo do 16. avgusta in se bodo dali zamenjati do 16. februarja 1941.

Tudi smrt ju je hitro združila. Redek primer smrti zakoncev se je zgodil v Krčevini

Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz želodca, nastalih zaradi zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Roš Urč za birmo
najceneje pri 626
Bureš Franjo
urar in draguljar
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 26

pri Ptujju. Ob sedmih zjutraj je umrla 68 letna Marija Klinger, dve uri pozneje pa njen 74 letni mož. Oba sta bila dalje časa bolana, vendar je bil starček še toliko pri moči, da je stregel svoji družici. Zakonca Klinger sta bila skupno pokopana na pokopališču v Rogoznici.

Požari

V Pekrah pri Mariboru je zgorela hiša upokojenega orožniškega narednika Ivana Svarca.

V Račah je zgorela posestniku Alojzu Ekartu 25.000 din vredna domačija, posestniku Štefanu Baumanu istotam pa kozolec v vrednosti 30.000 dinarjev. V obeh primerih je zavarovalnina le neznatna.

Radi slabega dimnika je uničil ogenj ostrešje na hiši Hugona Golavška v Framu, ki ima škodo 35.000 din.

V noči na 25. april se je iznenada pojavil ogenj v Hotinji vasi v župniji Sliivnica pri Mariboru v gospodarskem posloplju Antona Bračko. Močan veter je raznesel goreče iskre na vse strani. Hitro so bila v plamenih sosedna gospodarska poslopja, hlevi in senk posestnikov Alojza Lušeca, Janeza Fingušta in Ane Lajdgeb. Na kraju velike nesreče so se zbrale tri gasilske čete, ki so z največjo požrtvovalnostjo ogenj zajezile ter obvarovale vas pred še večjo škodo, kakor znaša pri naštetih pogorelih, ki so oškodovani za 300.000 dinarjev. — Tudi reševanje živine je bilo zelo naporno. Domačini so mnenja, da je bil ta požar, ki je vpepelil štirim posestnikom gospodarske zgradbe, podtaknjen.

V Dobri pri Ptujju je izbruhnil ogenj na vinogradniškem posestvu Jožefa Koletnika in mu je uničil 20.000 din vredno viničarijo, ki je bila zavarovana le za 3000 din.

V Podvincih pri Ptujju je začelo goreti v gospodarskem posloplju posestnika Franca Čučka. Zgorela so mu vsa gospodarska poslopja. Čuček je oškodovan za 40.000 din. Požarni udarec je za Čučka tem hušji, ker je že trikrat pogorel v kratkih presledkih in si je postavil po zadnjem požaru lepo gospodarsko poslopje, ki je sedaj vpepeljeno.

V Ivanjkovcih pri Ormožu je povzročil gozdni požar precej škode posestniku Josipu Janžeku in posestniku Andreju Korparju iz Osluševcev pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji.

V Sp. Gašteraju v občini Sv. Jurij v Slov. goricah je radi močnega vetra ogenj z vso naglico zajel tri poslopja posestnika Ivana Škrgeta. Zgorela so vsa tri poslopja in v bližini zloženi stavbni les. Razen živine ni bilo mogoče rešiti ničesar.

Škode je nekaj tisoč dinarjev, zavarovalnina pa sploh ni.

V noči se je pojavil nenadoma požar pri posestniku Jožefu Šubju v Savijah pri Ljubljani. Gospodar Jože in njegov brat Nace sta se zbudila še toliko pravočasno, da sta rešila živino in nekaj voz, vse drugo pa je zgorelo s poslopjen. vred. Precejšnja škoda je krita z zavarovalnino.

Velika vlioma. V Mariboru v Maistrovi ulici 6 je bil izvršen vliom v stanovanje neke stranke. Storitci so stikali za denarjem, a jim je padlo v roke le 140 din. Pač pa so ukradli raznih dragocenosti za 15.000 din. Mariborski policiji je uspelo, da je ta vliom razsvetlila in so bili pokradeni dragoceni predmeti vrnjeni lastniku. — V Ljubljani je bilo ukradeno iz izloženega okna trgovine L. Rot v prehodu nebotačnika kožuho-vine za 18.000 din.

Nenajeti drvarji. Mariborskemu trgovcu Vidu Murku so v njegovem gozdu v Rošpohu v mariborski okolici posekali neznanci 60 dreves v vrednosti 3500 din.

Nevaren vlomilec in tat pod ključem. Orožniki pri Sv. Lenartu v Slov. goricah so prijeli zloglasnega vliomila in tata Valentina Prestopnika iz Brezovice pri Ljubljani. Omenjeni je bil že 15 krat predkaznovan in ga je tokrat zasledovala oblast radi tatvine. Prestopnik je pribežal s Kranjske v Slovenske gorice, kjer je padel pravici v roke.

S kolom mu razblil lobanjo. S prebito lobanjo je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico 17 letni posestniški sin Maks Frim z Zbelovske gore pri Hočah. Frima je udaril neznanec s kolom po glavi in ga hudo poškodoval.

Po neprevidezni povzročil veliko požarno nesrečo. Naš list je poročal, kako je oškodoval razsežen gozdni požar v Cigoncah pri Slov. Bistrici grofa Attemsa za 300.000 din. Orožniki so zadnje dni pojasnili, kdo in na kak način je zakrivil nesrečo. Franc Satler, 31 letni izdelovalec brezovih metel iz Slov. Bistrice, je priznal, da je zakrivil požar radi neprevidezni. V graščinskem gozdu je sekal brezove šibe za metle. Pri tem opravilu je kadil in je nehote odvrgl ogorek v suho travo, ki se je koj vnela in povrh je še vlek močan veter in že je bil gozd v objemu plamenov. Satler je skušal koj ob izbruhu nesreče, da bi ogenj pogasil, kar pa mu ni uspelo in je moral pobegniti iz gorečega gozda.

Strašna družinska žaloga v Soboti. Te dni se je odigrala v kraju Odoš pri Soboti družinska žaloga, kakršne ne pomnijo v tistem kraju najstarejši ljudje. V hiši 60 letnega posestnika Josipa Šenkfeld je prišlo pod večer do prepira radi nameravane ženitve starejšega sina. Stari je bil

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v pokoju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptujju!

razne zdravilne sile. V prvi vrsti uporabljajo fižol za mehčajoče obkladke, tudi zoper nečisto kožo in izpuščaje se fižol z uspehom uporablja. V ta namen omehčajo beli fižol v dobrem jesihu, dokler se mu zunanja koža ne spusti. Jedra posušimo in zdrobimo. To fižolovo moko pomešamo z mandljevimi zdrobom in nekaj vode, s to maso namažemo obolelo mesto na koži. Po kakšnih desetih minutah maso snamemo in kožo odrgnemo s platneno cunjco.

Ali naj rane izpiramo? Lalki delajo pri obravnavi ran marsikakšne napake. — Tako vlada splošno razširjeno mnenje, da je treba vsako rano izpirati. To pa ni prav. — Rane bi se ne smeli niti dotakniti, niti bi je ne smeli izmiziti, —

njegov brat edini človek v Ukrajini, ki si je drznil dvigniti se proti sovjetski premoči. Pred seboj je imel pravega nasprotnika. Gotovo ga bo premagal.

Klavns ni verjel, da bi se upor razširil po vsej deželi, ker je sklenil, da bo hitro delal, tako da Moskva istočasno izve i za upor i za zatetje upora.

Rišin je imel desetletno boljševisko šolo za seboj. V preteklih letih je moral zadušiti nešteto večjih in manjših uporov. Poklati je dal tisoče ljudi, zažgati stotine vasi. Vse to je storil hladnokrvno. V vsakem uporniku je videl sovražnika tistega boljševisma, ki je obljubljal ljudstvu raj na zemlji. On je bil pravi boljševisk in tako je verjel, da se boljševisem v resnici bori samo za to, da bi osrečil človeško družbo.

Deset let je Rišin ubijal v sebi misel na dom in rojstno vas. Deset let si je dopovedoval, da med Rišinom in Andrejevimi ni nobene skupnosti in da rojstna vas zanj ne pomeni več kot druge vasi. Prepričan je bil, da je popolnoma ubil vse spomine na mlada leta in je bil ponosen na to.

In sedaj? V Balti je nastal upor. Za ukrotitev upornikov bo moral poslati en bataljon topništva in dva eskadrona konjenikov. Ob drugih prilikah je moral poslati dvakrat, štirikrat, desetkrat toliko vojakov in zatreti neprimerno večje upore. Nikdar se ni pomišljal.

In sedaj? Nemir v srcu. Zakaj? Ker je upor nastal

v Balti in začel ga je njegov brat. Boljševistični nauk mu je sicer dopovedoval, da dober boljševisk ne sme biti navezan na družino, sorodnike, domačo vas, a sedaj, ko se je nudila prilika, da bi v resnici zatajil svojo domačijo, je začel čutiti, da kri ni voda. Uvideval je, da ga še tisoč skrivnih vezi družijo z domom.

V komisarjevi duši se je začel boj med Klavsom Rišinom in Klavsom Andrejevim. Prvemu so se pridružili vsi lepi spomini na mlada leta, spomin na očeta, mater, brata, Natašo — drugemu pa visoka služba, neomejena oblast, misel na svetovno boljševisko revolucijo... Sebičnost je zmaga in Rišin je premagal Andrejeva.

Klavns je skočil k telefonu in naročil poveljniku garnizije, naj takoj pripravi bataljon topničarjev in dva eskadrona konjenikov za Balto...

11.

»Ali ste se odločili?« je vprašal Fedor.

»Da, odločili smo se!«

»Saj tudi ne moremo odnehati!« je pripomnil eden izmed množice.

»Mihael ima prav!« so drugi pritrdili. »Ne moremo odnehati. Delavčevo in Šubinovo truplo pričata zoper nas in kazni ne bomo ušli.«

Ta razgovor se je vršil v veliki sobi Alekseja Andrejeva. Okrog Fedorja je bilo zbranih kakih petnajst mož.

ves iz sebe, ker je hotel sin poročiti dekleta, ki mu ni bilo po volji. V prepiru je zagrabil vinjeni gospodar kuhinjski nož in je zabodel sina smrtno v srce. Drugega sina, ki se je vmešal v prepir, je oče huje obklatil, nakar je še sebi končal življenje z nožem. Radi nezasišanih krvavih dejanj so razburjeni ljudje daleč naokoli.

Veilna tatvina starega železa in pobeg tata. V tekstilni tovarni Mautner v St. Pavlu pri Preboldu je bilo pokradenega v zadnjem času starega železja za 10.000 din. Tat je prodal pokradeno blago v Celje in je pobegnil. Gre za 38 letnega V. K. iz Leobna, ki je že prej pripovedoval, da jo bo popihal preko meje v Nemčijo.

Običaj mrtve rad zadetka s kamnom v sence. V Oplotnici v župniji Čadram so popivali fantje, ki so se pa na poti proti domu na cesti iz Oplotnice proti Cezlaku stepili. V tepežu je zabodel 17 letni posestnikov sin Franc Obrul iz Koritnega 19 letnega posestnikovega sina Leopolda Rut-

nika s Koblja z nožem v levo nadlaktico. Obrul in 17 letni sin delavca Jožef Rožič iz Planine pri Zrečah sta začela bežati, ostali so pa metali za njima kamenje. En kamen, ki ga je vrigel obklati Leopold Rutnik, je zadel Jožefa Rožiča v levo senco s tako silo, da se je zgrudil in umrl. Orožniki so izročili pretepače okrožnemu sodišču v Celju. — Mladina, kam jadraš?!

Zagonetna zločin v Dolnji Lendavi. V Petoševih pri Dolnji Lendavi se je zgodil v noči na 24. april zločin, kojega žrtev je postal 39 letni učitelj Milan Erkar. Omenjeni je bil namenjen k počitku in si je poprej še navil radio-aparat, da bi poslušal zadnje vesti. Naenkrat je slišal na dvorišču šum. Nagnil se je skozi okno in v tem trenutku ga je zadel strel iz puške. Erkar je zgrabil desno oko in je ustreljen še v desno ključnico. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico v Čakovec v resnem stanju. Zločin je zaenkrat še zagonetka.

Varčevati bo treba s prehrano!

V velikih vojnah ima glavno besedo prehrana. V svetovni vojni je padla odločitev po letih, ko je zmanjkalo kruha, ki je močnejši od orožja. Nismo še pozabili skrajno slabih prehranjevalnih razmer proti koncu svetovne morije, že nam grozi s pomanjkanjem tudi sedanja evropska vojna, dasi je Jugoslavija kot agrarna država strogo nevtralna. Kakor pred 25 leti je tudi ta vojna začela z zaporo ali blokado, katere se vedno oolj zaostrejuje in jo že občutijo na vseh koncih in krajih celo oni, kateri se ne vojskujejo.

Cilj naše države v sedanji vojni je nepripravnost, katero hočejo naše odločilne osebnosti obdržati do skrajnosti. Jugoslavija je kot nevojujoča se sila v položaju izvažanja prehrane. Že dosedanji naš izvoz precej občutimo, ker rastejo cene prehrani. Izvozili smo toliko živine, da je manjka. Lanski slabi pridelek krme je silil živinorejce v dobro prodajo živine. Tudi slovenski kmet je prodajal v zimi živino v nadi, da bo na spomlad, ko se bo odprla paša, dokupil. Z nakupom za nadaljnjo vzrejo ni nič, ker vozne živine ni, če pa je, pa je predraga za kmetovalca. Saj vidimo na deželi, kako primanjkuje posestnikom vozna živina. Pri spomladnem oranju so si pomagali nekateri na ta način, da je več sosedov skupaj zmoglo par volov ali krepkejših krav, s katerimi so komaj in komaj opravili oranje in druga najpotrebnejša dela.

Kakor glede živine bi znal postati s časom tudi glede prehrane. Slovenija mora uvažati kruh. Zelo dolga ter huda zima je občutno udarila ozimino. Dasi smo bogata agrarna država, pa nas vzemirjajo zbrani podatki, da moramo biti previdni ter štedljivi, sicer

bomo trpeli pomanjkanje kakor med svetovno vojno.

Svareča slika zglada takole: Letošnja zima je bila na veliko škodo ozimim po vsej Evropi. Razen tega smo doživeli letos po naših najbolj žitorodnih pokrajinah velike poplave, ki so uničile od ozimim še tisto, kar je preostalo od zime. Radi slabih vremenskih prilik je samo v Jugoslaviji obsejanih 250.000 oralov manj nego v preteklem letu. K temu treba prišteti 100.000 oralov poplavljenih polj. Že to pomeni 50.000 vagonov izgube na žetvi.

Po svetu

Belgijski liberalci so na las podobni svojim bratem v naši državi. So namreč zastareli in zakrknjeni pristaši celotnega centralizma. Zato so v belgijskem parlamentu glasovali proti ločenima prosvetnima proračunoma za valonski (francoski) in flamski (germanski) del države. Njim lebdi pred očmi enotna prosveta naroda, čeprav sta v Belgiji dva naroda. Po glasovanju so liberalni ministri izstopili iz vlade in s tem izzvali odstop Pierlotove vlade. Belgijski kralj Leopold predloženega odstopa vlade ni sprejel, ampak je poslal predsedniku Pierlotu pismo. V pismu pravi kralj, da v času, ko stražijo belgijski vojaki meje, ni čas za ministrske krize iz notranjepolitičnih razlogov.

To je zmaga — naša vera. Dogodek, ki pod tem naslovom o njem poročamo, je omenil pridigar westminstrske katoliške prestolne cerkve (v Londonu) monsignor Howlett v

Če homo hoteli zavarovati lastno prehrano, nam ne bo preostalo za izvoz Bog znaj kaj.

Lansko leto smo morali uvoziti 10.000 vagonov koruze. Letos so vzele povodnji 200.000 oralov zemlje, ki je bila določena za koruzni pridelek. Radi tega je ogrožena tudi prehrana naših svinj ter živine, dasi se je živinsko stanje precej skrčilo radi izvoza.

Položaj na Madžarskem je enak našemu. V Romuniji je boljši, a je tudi morala ustaviti izvoz žita, da si zavaruje lastno prehrano. Nič bolj povoljni izgledi niso v Nemčiji in na Poljskem.

Po južnih krajih naše države poplave, v severnejših grozi polju suša!

Ni znano, kako je kaj v Rusiji, ki pa ne pride veliko v poštev za prehrano Evrope in posebno ne v vojnem času.

Pri vseh naravnih neprilikah preostane samo še uvoz prehrane iz prekomorskih krajev. Vsa morskata pota so pod nadzorstvom zaveznikov. Zavezniški velesili bosta odločali, kateri državi bo treba priskočiti na pomoč s prehrano. Nevtralne države bodo morale skrbno paziti na to, kakšno politiko bodo vodile napram vojskujočim se državam.

Zgoraj navedena dejstva so pasivni Sloveniji resen opomin, da bo treba z letošnjim pridelkom, ki je v božjih rokah, varčno postopati, sicer nam grozi pomanjkanje, kakor smo se z njim borili med svetovno vojno. Kmetje, glejte na to, da bo vsak košček zemlje skrbno obdelan in pridelek shranjen ter ne razmetan ali prodan iz pohlepa po dobrem izkupičku!

Naslanjali so se na dolge cevi svojih pušk. Rumeni plamen debele voščente je dajal njihovim obrazom zelo resen izraz.

Nad pokrajino se je razprostirala noč. Vas je bila odeta v svetlo meglo, ki je bila v mesečini prozorna.

Možje so zrlji v Fedorja in pričakovali odločilne besede iz njegovih ust.

Če so bili obrazi mož resni, zaskrbljeni, je bil Fedorjev obraz še bolj. Med večerajšnjim in sedanjim Fedorjem je bila velika razlika.

»Sedaj moramo zažgati križe,« je dejal počasi, »in s tem dati sosednim vasem znak za vstajo.«

»Toda ali je gotovo, da se nam bodo pridružili?« je vprašal eden izmed starejših mož.

»Vsi so obljubili, da bodo storili isto, kar mi. Njihova obljuba je bila tako trdna, da ne moremo dvomiti,« je odgovoril Fedor.

Sedaj se je Aleksej vmešal v razgovor. Resno je spregovoril:

»Možje, še enkrat vse dobro premislite! Stvar je zelo resna. Ne bi bilo prav, da bi v primeru neuspeha odvržali od sebe odgovornost in s prstom kazali na enega, češ, ta je hotel imeti vstajo. Za vse, kar smo in kar bomo storili, bomo vsi nosili odgovornost. Premislite torej! Če ste na vse pripravljani, bomo začeli, drugače pa ne!«

»Vsi prevzamemo svoj del odgovornosti!« so drug za drugim odgovorili.

»Jaz sem,« je dodal eden izmed njih, »ustrelil Šubina in ni mi žal.«

»Nobenega ni med nami, ki ga ne bi ubil, če ga ne bi bil ti.«

»Da, jaz bi ga prvi!« je dodal mlajši mož. »Toda kaj bomo jutri storili, ko bodo prišli rdeči vojaki?«

»S puškami jih bomo dočakali!« je odgovoril Fedor.

»Veja!« so možje pritrdili. »Fedor, ti si voditelj, ti ukazuj! Toda koliko pušk imamo? Trideset. To bo premalo.«

»Ali si pozabil na to, da imajo tudi po drugih vaseh zakopane puške iz Denjkinovih časov? Sedaj jih bodo izkopali kot mi. Združili se bomo in sestavili dobrovoljsko divizijo, ki bo kljubovala rdečim.«

»Če Bog hoče, nas bo rešil!«

»Da, toda pod pogojem, da si bomo sami pomagali!«

»Nikomur ne bo manjkalo hrabrosti!«

»Ne, nikomur!«

»Ljudje, ki bi mogli obupati, bi bili tisti, ki ne vedo, kaj je vojna, ki se niso borili pod Denjkinovo zastavo,« je odločno rekel Fedor.

»Ali si slišal eno edino besedo strahu zaradi tega, kar smo doslej storili?«

Najbolje je, da jo pustimo nekaj časa krvaveti, ker se s tem sama izmiče. Na rano položimo nato razkuženo obvezo ali obliž, v ostalem pa prepustimo obravnavo zlasti večjih ran zdravniku.

Stirideset let v bolnišnici. V kodanjski splošni bolnišnici na Danskem je neka bolnica nedavno »slavila« nenavadno obletnico, namreč 40 letnico, od kar leži neprestano v tej bolnišnici. Pacientka je v starosti 2 let nenadno zadel mrtvo ud, ki ga zdravnik na noben način niso mogli odpraviti. Tako so jo spravili 1900. leta v bolnišnico, ki je ni več zapustila. Že davno se je sprizajnila s tem životarjenjem in si niti ne želi, da bi kdaj živela zunaj belih sten svoje bolniške sobe.

(Dalje sledi)